

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

18 päivänä marraskuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Henkinen omaisuus – Tekijänoikeuden lähioikeudet – Direktiivi 92/100/ETY – 8 artiklan 2 kohta – Direktiivi 2006/115/EY – 8 artiklan 2 kohta – Äänitteen tai sen kopion sisältävän audiovisuaalisen teoksen välittäminen yleisölle – Kohtuullinen kertakorvaus

Asiassa C-147/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunal Supremo (ylin tuomioistuin, Espanja) on esittänyt 13.2.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 20.2.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Atresmedia Corporación de Medios de Comunicación SA

vastaan

Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI) ja

Artistas Intérpretes o Ejecutantes, Sociedad de Gestión de España (AIE),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Regan sekä tuomarit M. Ilešič (esittelevä tuomari), E. Juhász, C. Lycourgos ja I. Jarukaitis,

julkisasiamies: E. Tanchev,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 30.1.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Atresmedia Corporación de Medios de Comunicación SA, edustajinaan C. Aguilar Fernández, L. J. Vidal Calvo ja M. González Gordon, abogados,
- Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI), edustajanaan J. J. Marín López, abogado,
- Artistas Intérpretes o Ejecutantes, Sociedad de Gestión de España (AIE), edustajanaan A. López Sánchez, abogado,
- Espanjan hallitus, asiamiehinään aluksi A. Rubio González, sittemmin S. Jiménez García,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

– Euroopan komissio, asiamiehinään É. Gippini Fournier ja J. Samnadda,
kuultuaan julkisasiamiehen 16.7.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19.11.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/100/ETY (EYVL 1992, L 346, s. 61) 8 artiklan 2 kohdan ja vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/115/EY (EUVL 2006, L 376, s. 28) 8 artiklan 2 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Atresmedia Corporación de Medios de Comunicación SA (jäljempänä Atresmedia), jolla on useita televisiokanavia, ja toisaalta yhteisvalvontajärjestöt Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (jäljempänä AGEDI) ja Artistas Intérpretes o Ejecuentes, Sociedad de Gestión de España (jäljempänä AIE), jotka hallinnoivat äänitteiden tuottajien ja esittävien taiteilijoiden immateriaalioikeuksia, ja joka koskee Atresmedialta vaadittua kohtuullista kertakorvausta äänitteitä sisältävien audiovisuaalisten teosten levittämisestä sen tarjoamalla televisiokanavilla.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

Valtiosopimusoikeutta koskeva Wienin yleissopimus

- 3 Valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen, joka on tehty 23.5.1969 (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 1155, s. 331), 31 artiklan 2 kappaleen a kohdassa määrätään seuraavaa:

”Valtiosopimusta tulkittaessa yhteys käsittää paitsi tekstin, johon sisältyy valtiosopimuksen johdanto ja liitteet:

- a) jokaisen sellaisen valtiosopimukseen liittyvän sopimuksen, joka on tehty kaikkien osapuolten välillä valtiosopimuksen tekemisen yhteydessä;

– –”

Rooman yleissopimus

- 4 Euroopan unioni ei ole esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyriyten suojaamisesta Roomassa 26.10.1961 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (jäljempänä Rooman yleissopimus) sopimuspuoli, toisin kuin kaikki unionin jäsenvaltiot Maltaan tasavaltaa lukuun ottamatta.

5 Mainitun yleissopimuksen 3 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan:

--

b) ’äänitteellä’ yksinomaan kuultavaksi tarkoitettua, esityksen äänestä tai muista äänistä tehtyä tallennusta;

--

e) ’monistamisella’ yhden tai useamman kappaleen valmistamista tallenteesta;

--”

WIPO:n esitys- ja äänitesopimus

6 Maailman henkisen omaisuuden järjestö (WIPO) hyväksyi 20.12.1996 WIPO:n tekijänoikeussopimuksen ja WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksen (jäljempänä WPPT). Nämä sopimukset hyväksyttiin Euroopan yhteisön nimissä WIPO:n tekijänoikeussopimuksen sekä WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksen hyväksymisestä Euroopan yhteisön puolesta 16.3.2000 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2000/278/EY (EYVL 2000, L 89, s. 6), ja ne tulivat voimaan unionin osalta 14.3.2010.

7 WPPT:n 2 artiklan b kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

--

b) ’äänitteellä’ esityksen äänistä tai muista äänistä tai ääniä edustavista merkeistä tehtyä tallennetta, joka on muussa muodossa kuin elokuvateokseen tai muuhun audiovisuaaliseen teokseen sisältyvänä tallenteena”.

8 Tekijänoikeutta ja lähioikeuksia käsittelevä diplomaattikokous antoi 20.12.1996 seuraavan WPPT:n 2 artiklan b kohtaa koskevan yhteisen julkilausuman:

”On selvää, ettei 2 artiklan b kohdassa oleva äänitteen määritelmä viittaa siihen, että äänitteiden sisällyttäminen elokuvateoksiin tai muihin audiovisuaalisiin teoksiin millään tavalla vaikuttaisi niihin kohdistuviin oikeuksiin.”

Unionin oikeus

Direktiivi 92/100

9 Direktiivin 92/100 seitsemännessä ja kymmenennessä perustelukappaleessa todettiin seuraavaa:

”Tekijöiden ja esittäjien luovan ja taiteellisen työn jatkuvuus edellyttää riittäviä tuloja, ja erityisesti äänitteiden ja elokuvien tuottamisen vaatimat sijoitukset ovat erityisen suuria ja epävarmoja; mahdollisuus näihin tuloihin ja sijoitusten takaisin saamiseen voidaan tehokkaasti turvata ainoastaan antamalla riittävä oikeudellinen suoja asianomaisille oikeudenhaltijoille;

--

jäsenvaltioiden lainsäädäntöjä olisi lähennettävä siten, ettei synny ristiriitaa niiden kansainvälisten yleissopimusten kanssa, joihin useiden jäsenvaltioiden tekijänoikeudet ja lähioikeudet perustuvat”.

- 10 Mainitun direktiivin 8 artiklan, jonka otsikko on ”Yleisradiointi ja välittäminen yleisölle”, 2 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä oikeudesta, jolla voidaan varmistaa, että käyttäjä maksaa kohtuullisen kertakorvauksen, jos kaupallisessa tarkoituksessa julkaistua äänitettä tai sen kopiota käytetään vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin tai mihin tahansa välittämiseen yleisölle, ja varmistaa, että tämä korvaus jaetaan asianomaisten esittäjien ja äänitteiden tuottajien kesken. Esittäjien ja äänitteiden tuottajien välisen sopimuksen puuttuessa jäsenvaltiot voivat määrätä ehdot tämän korvauksen jakamiselle näiden kesken.”

- 11 Direktiivi 92/100 kumottiin ja kodifioitiin direktiivillä 2006/115.

Direktiivi 2001/29/EY

- 12 Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL 2001, L 167, s. 10) 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Kappaleen valmistamista koskeva oikeus”, todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yksinoikeus sallia tai kieltää suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa kokonaan tai osittain tapahtuva kappaleen valmistaminen on:

- a) tekijöillä teostensa osalta;
- b) esittäjillä esitystensä tallenteiden osalta;
- c) äänitetuottajilla äänitteidensä osalta;

– –”

Direktiivi 2006/115

- 13 Direktiivin 2006/115 johdanto-osan viidennessä ja seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(5) Tekijöiden ja esittäjien luovan ja taiteellisen työn jatkuvuus edellyttää riittäviä tuloja, ja erityisesti äänitteiden ja elokuvien tuottamisen vaatimat sijoitukset ovat erityisen suuria ja epävarmoja. Mahdollisuus näihin tuloihin ja sijoitusten takaisin saamiseen voidaan tehokkaasti turvata ainoastaan antamalla riittävä oikeudellinen suoja asianomaisille oikeudenhaltijoille.

– –

(7) Jäsenvaltioiden lainsäädäntöjä olisi lähennettävä siten, ettei synny ristiriitaa niiden kansainvälisten yleissopimusten kanssa, joihin useiden jäsenvaltioiden tekijänoikeudet ja lähioikeudet perustuvat.”

- 14 Direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohdan sanamuoto on sama kuin direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohdan sanamuoto.

Espanjan lainsäädäntö

- 15 Immateriaalioikeuksista annetun lain kodifioidun version hyväksymisestä ja asiaan liittyvien voimassa olevien säännösten vahvistamisesta, selventämisestä ja yhdenmukaistamisesta 12.4.1996 annetun kuninkaan asetuksen 1/1996 (Real Decreto Legislativo 1/1996, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, regularizando, aclarando y armonizando las disposiciones legales vigentes sobre la materia; BOE nro 97, 22.4.1996, s. 14369), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä immateriaalioikeuslaki), 108 §:n 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos kaupallisessa tarkoituksessa julkaistua äänitettä tai sen kopiota käytetään mihin tahansa välittämiseen yleisölle, käyttäjien on maksettava kohtuullinen kertakorvaus, joka jaetaan asianomaisten esittäjien ja äänitteiden tuottajien kesken. Jollei korvauksen jakoperusteista ole tehty sopimusta, se jaetaan tasan – –”

- 16 Immateriaalioikeuslain 114 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Äänitteellä’ tarkoitetaan teoksen esityksen äänestä tai muista äänistä tehtyä tallennetta, joka on tarkoitettu yksinomaan kuultavaksi.”

- 17 Immateriaalioikeuslain 116 §:n 2 momentin, joka on äänitteiden tuottajien oikeuksia sääntelevässä lain osassa, sanamuoto on sama kuin tämän lain 108 §:n 4 momentin sanamuoto.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 18 AGEDI ja AIE nostivat 29.7.2010 Juzgado de lo Mercantil núm. 4 Bis de Madridissa (Madridin kauppatuomioistuin, Espanja) kanteen Atresmediaa vastaan, jotta tämä velvoitettaisiin maksamaan niille korvausta toimista, joilla Atresmedian tarjoamilla televisiokanavilla välitettiin yleisölle kaupallisessa tarkoituksessa julkaistuja äänitteitä tai niiden kopioita ajanjaksolla 1.6.2003–31.12.2009, sekä näitä yleisölle välittämistoimia varten tapahtuneesta luvattomasta äänitteiden kappaleiden valmistamisesta.
- 19 Juzgado de lo Mercantil de Madrid totesi tämän kanteen perusteettomaksi, minkä jälkeen AGEDI ja AIE valittivat kyseisen tuomioistuimen antamasta tuomiosta Audiencia Provincial de Madridiin (Madridin maakunnallinen ylioikeus, Espanja), joka kumosi kyseisen tuomion ja hyväksyi niiden vaatimukset kokonaisuudessaan.
- 20 Atresmedia teki Audiencia Provincial de Madridin tuomiosta kassaatiovalituksen ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen.
- 21 Kyseinen tuomioistuin toteaa, että valitus koskee yksinomaan sitä, aiheuttaako se, että Atresmedia välittää audiovisuaalisia teoksia yleisölle televisiokanavillaan, oikeuden kohtuulliseen kertakorvaukseen, josta säädetään Espanjan oikeudessa immateriaalioikeuslain 108 §:n 4 momentissa ja 116 §:n 2 momentissa, jotka vastaavat unionin oikeudessa direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohtaa ja direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohtaa. Kyseinen tuomioistuin toteaa erityisesti, että sen on määritettävä, voivatko kyseiset esittäjät ja äänitteiden tuottajat vaatia kohtuullista kertakorvausta siitä hetkestä lähtien, jona kaupallisessa tarkoituksessa julkaistu äänite tai sen kopio on sisällytetty tai ”synkronoitu” audiovisuaaliseen tallenteeseen, jolle on tallennettu audiovisuaalinen teos.
- 22 Sama tuomioistuin lisää, että koska AGEDI ja AIE vaativat Atresmedialta korvausta audiovisuaalisten teosten yleisölle välittämisestä ajanjaksolla 1.6.2003–31.12.2009, pääasiaan sovelletaan ajallisesti sekä direktiiviä 92/100 että direktiiviä 2006/115.

23 Tässä tilanteessa Tribunal Supremo (ylin tuomioistuin, Espanja) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Sisältääkö direktiivien 92/100 ja 2006/115 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu kaupallisessa tarkoituksessa julkaistun äänitteen kopion käsite kaupallisessa tarkoituksessa julkaistun äänitteen kopioimisen sellaiseen audiovisuaaliseen tallenteeseen, jolle on tallennettu audiovisuaalinen teos?
- 2) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko televisiolähetystoiminnan harjoittaja, joka käyttää elokuvateoksen tai audiovisuaalisen teoksen tallenteen sisältävää audiovisuaalista tallennetta, jolle tämä kaupallisessa tarkoituksessa julkaistu äänite on kopioitu, mihin tahansa välittämiseen yleisölle, velvollinen maksamaan direktiivien 92/100 ja 2006/115 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kohtuullisen kertakorvauksen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 24 Aluksi on todettava, että käsiteltävässä asiassa on selvää, että kaupallisessa tarkoituksessa julkaistut äänitteet tai niiden kopiot on sisällytetty sellaisiin audiovisuaalisiin tallenteisiin, joille on tallennettu audiovisuaalisia teoksia, ja että nämä audiovisuaaliset tallenteet on myöhemmin välitetty yleisölle Atresmedian televisiokanavilla.
- 25 Tältä osin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymys ei koske tällaisten äänitteiden kopioimista siinä yhteydessä, kun ne sisällytetään mainittuihin audiovisuaalisiin tallenteisiin. Kyseinen tuomioistuin nimittäin täsmentää, että tällainen sisällyttäminen on tehty asianomaisten oikeudenhaltijoiden luvalla ja niille sovellettavien sopimusjärjestelyjen mukaisesti vastikkeena maksettua korvausta vastaan.
- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii kuitenkin selvittämään, onko asianomaisten esittäjien ja äänitteiden tuottajien saatava direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohdassa ja direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohdassa säädetty kohtuullinen kertakorvaus silloin, kun tällaiset audiovisuaaliset tallenteet välitetään tämän jälkeen yleisölle.
- 27 Näin ollen on katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, joita on tarkasteltava yhdessä, pääasiallisesti, onko direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohtaa ja direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että käyttäjän on maksettava näissä säännöksissä tarkoitettu kohtuullinen kertakorvaus, kun se välittää yleisölle audiovisuaalisen tallenteen, jolle on tallennettu audiovisuaalinen teos, johon äänite tai sen kopio on sisällytetty.
- 28 On palautettava mieleen, että direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohdan ja direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä oikeudesta, jolla voidaan varmistaa, että käyttäjä maksaa kohtuullisen kertakorvauksen, jos kaupallisessa tarkoituksessa julkaistua äänitettä tai sen kopiota käytetään vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin tai mihin tahansa välittämiseen yleisölle.
- 29 Kuten unionin tuomioistuin on jo muistuttanut, tämä korvaus on vastike kaupallisen äänitteen käytöstä yleisradiointia tai yleisölle välittämistä varten (ks. vastaavasti tuomio 6.2.2003, SENA, C-245/00, EU:C:2003:68, 37 kohta ja tuomio 14.7.2005, Lagardère Active Broadcast, C-192/04, EU:C:2005:475, 50 kohta).
- 30 Näissä säännöksissä näille henkilöille annetaan korvauksen luonteinen oikeus, jonka perustana olevana tapahtumana on kaupallisessa tarkoituksessa julkaistulle äänitteelle tallennetun teoksen esityksen yleisradiointi tai välittäminen yleisölle (ks. vastaavasti tuomio 8.9.2020, Recorded Artists Actors Performers, C-265/19, EU:C:2020:677, 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 31 Näin ollen on määritettävä, onko edellä 27 kohdassa tarkoitettuna kaltaista audiovisuaalista tallennetta, jolle on tallennettu audiovisuaalinen teos, pidettävä direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohdassa tai direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna ”äänitteenä” tai ”sen kopiona”.
- 32 Ensinnäkin on todettava, ettei direktiiveissä 92/100 ja 2006/115 tai muissa tekijänoikeutta koskeissa unionin direktiiveissä määritellä äänitteen käsitettä eikä niissä viitata nimenomaisesti jäsenvaltioiden oikeuteen tämän käsitteen ulottuvuuden määrittämiseksi.
- 33 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden sellaisen säännöksen tai määräyksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen tai määräyksen sisällön ja ulottuvuuden määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti ja tässä tulkinnassa on otettava huomioon kyseisen säännöksen tai määräyksen sanamuodon ohella sen asiayhteys ja erityisesti sen syntyhistoria ja kansainvälinen oikeus sekä sillä säännöstöllä tavoiteltu päämäärä, jonka osa säännös tai määräys on (tuomio 8.9.2020, Recorded Artists Actors Performers, C-265/19, EU:C:2020:677, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Tässä yhteydessä on palautettava mieleen, että direktiivin 92/100 ja direktiivin 2006/115 säännöksiä on tulkittava kansainvälisen oikeuden ja erityisesti yleissopimusten, jotka kyseisillä säädöksillä on nimenomaisesti tarkoitus panna täytäntöön, mukaisesti, kuten direktiivin 92/100 johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa ja direktiivin 2006/115 johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa nimenomaisesti todetaan (ks. vastaavasti tuomio 8.9.2020, Recorded Artists Actors Performers, C-265/19, EU:C:2020:677, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 36 kohdassa, direktiivin 92/100 antamista edeltäneen ehdotuksen vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä lähioikeuksista annetuksi neuvoston direktiiviksi (KOM(90) 586 lopullinen) perusteluista ilmenee, että kun otetaan huomioon se seikka, että mainitussa direktiivissä käytetyt ilmaisut olivat perustavanlaatuisia tekijänoikeuden ja lähioikeuksien alalla ja niiden merkitys oli jo välillisesti laajalti yhdenmukaistettu kansainvälisissä sopimuksissa, kyseisessä direktiivissä tukeudutaan erityisesti Rooman yleissopimukseen sisältyviin käsitteisiin.
- 36 Kyseisen yleissopimuksen määräykset eivät tosin ole osa unionin oikeusjärjestystä, koska unioni ei ole kyseisen yleissopimuksen sopimuspuoli. Unionin tuomioistuimella on kuitenkin jo ollut tilaisuus muistuttaa, että Rooman yleissopimuksella on välillisiä vaikutuksia unionissa (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, 42 ja 50 kohta).
- 37 Rooman yleissopimuksen 3 artiklan b kohdan sanamuodon mukaan äänitteen käsite määritellään ”yksinomaan kuultavaksi” tarkoitetuksi, esityksen äänestä tai muista äänistä tehdyksi tallennukseksi. Tästä seuraa, ettei tämä käsite voi kattaa kuvien ja äänen tallennusta, koska tällaista tallennusta ei voida pitää ”yksinomaan kuultavaksi” tarkoitettuna.
- 38 Lisäksi on palautettava mieleen, että direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohtaan, jolla korvattiin muuttamattomana direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohta, sisältyvää käsitettä ”äänite” on tulkittava WTTP:n sisältämän vastaavan käsitteen mukaisesti (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2012, Phonographic Performance (Irlanti), C-162/10, EU:C:2012:141, 58 kohta ja tuomio 8.9.2020, Recorded Artists Actors Performers, C-265/19, EU:C:2020:677, 62 kohta), koska tämän sopimuksen määräykset ovat unionin oikeusjärjestyksen erottamaton osa, ja näin ollen niitä sovelletaan siinä (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, 38 ja 39 kohta).
- 39 WTTP:n 2 artiklan b kohdan mukaan ”äänitteellä” tarkoitetaan ”esityksen äänistä tai muista äänistä tai ääniä edustavista merkeistä tehtyä tallennetta, joka on muussa muodossa kuin elokuvateokseen tai muuhun audiovisuaaliseen teokseen sisältyvänä tallenteena”.

- 40 Tältä osin WIPO:n laatimasta tulkinta-asiakirjasta ”Guide to the Copyright and Related Rights Treaties Administered by WIPO”, joka ei ole oikeudellisesti sitova mutta auttaa kuitenkin WTTP:n tulkinnassa (ks. analogisesti kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamista koskevan Bernin yleissopimuksen (24.7.1971 tehty Pariisin sopimuskirja), sellaisena kuin se on muutettuna 28.9.1979, tulkinta-asiakirjasta tuomio 4.10.2011, Football Association Premier League ym., C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, 201 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), ilmenee, että WTTP:llä on saatettu ajan tasalle Rooman yleissopimuksen 3 artiklan b kohdassa tarkoitettu äänitteen käsite sillä tavoin, että sillä tarkoitetaan esityksen äänistä tai muista äänistä tai ääniä edustavista merkeistä tehtyä tallennetta, jotka on sisällytetty audiovisuaaliseen tallenteeseen, jota ei pidetä teoksena, kuten julkisasiamies myös olennaisin osin muistutti ratkaisuehdotuksensa 50 kohdassa.
- 41 Näin ollen on katsottava, että sekä WTTP:n 2 artiklan b kohdan sanamuoto että edellisessä kohdassa mainittu asiakirja sulkevat pois sen, että elokuvateokseen tai muuhun audiovisuaaliseen teokseen sisältyvä äänen tallennus kuuluisi kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna äänitteen käsitteen alaan.
- 42 Kuten AGEDI ja AIE sekä Espanjan hallitus ovat korostaneet, tiettyjä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien kysymyksiä käsittelevän diplomaattikokouksen 20.12.1996 antamassa WTTP:n 2 artiklan b kohta koskevassa yhteisessä julkilausumassa, joka on valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen 31 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan olennainen tekijä tämän määräyksen tulkinnassa, täsmennetään, että ”ettei 2 artiklan b kohdassa oleva äänitteen määritelmä viittaa siihen, että äänitteiden sisällyttäminen elokuvateoksiin tai muihin audiovisuaalisiin teoksiin millään tavalla vaikuttaisi niihin kohdistuviin oikeuksiin”.
- 43 Tällä yhteisellä julkilausumalla ei kuitenkaan voida kyseenalaistaa edellä esitettyjä toteamuksia.
- 44 Mainitusta yhteisestä julkilausumasta voidaan nimittäin päätellä, että elokuvateokseen tai muuhun audiovisuaaliseen teokseen sisältyvä äänite menettää ominaisuutensa ”äänitteenä”, kun se on osa tällaista teosta, mutta tällä seikalla ei kuitenkaan ole minkäänlaista vaikutusta kyseiseen äänitteeseen kohdistuviin oikeuksiin, kun äänitettä käytetään kyseessä olevasta teoksesta riippumattomasti.
- 45 Tätä tulkintaa tukee lisäksi edellä 40 kohdassa mainittu asiakirja, josta ilmenee, että tällä samalla yhteisellä julkilausumalla on tarkoitus vahvistaa, että ”äänitteitä voidaan käyttää [elokuvateoksessa tai muussa audiovisuaalisessa teoksessa] ainoastaan asianmukaisten sopimusjärjestelyjen perusteella ja ottaen asianmukaisesti huomioon [WTTP:ssä määrätyt] äänitetuottajien oikeudet, ja että jos äänitettä jälleen käytetään audiovisuaalisesta teoksesta riippumattomasti, sitä on (jälleen) pidettävä äänitteenä”.
- 46 Nyt käsiteltävässä asiassa on yhtäältä jo todettu edellä 25 kohdassa, että pääasiassa kyseessä olevien äänitteiden sisällyttäminen audiovisuaalisiin teoksiin on tapahtunut asianomaisten oikeudenhaltijoiden luvalla ja niille sovellettavien sopimusjärjestelyjen mukaisesti vastikkeena maksettua korvausta vastaan. Toisaalta ei ole väitetty, että näitä äänitteitä olisi jälleen käytetty audiovisuaalisesta teoksesta, johon ne on sisällytetty, riippumattomasti.
- 47 Näin ollen on katsottava, että audiovisuaalisen teoksen tallenteen sisältävää audiovisuaalista tallennetta ei voida pitää direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohdassa tai direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna ”äänitteenä”.
- 48 Toiseksi näissä säännöksissä tarkoitettuna äänitteen kopion käsitteestä, jota ei ole määritelty mainituissa direktiiveissä, jotka eivät myöskään sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen sen ulottuvuuden määrittämiseksi, on todettava, että Rooman yleissopimuksen 3 artiklan e kohdassa, joka on otettava huomioon edellä 34–36 kohdassa esitetyistä syistä, määritellään kopiointi siten, että sillä tarkoitetaan ”yhden tai useamman kappaleen valmistamista tallenteesta”.
- 49 On kuitenkin todettava, että tämä määritelmä koskee toimea, jolla valmistetaan kappale kyseisestä tallenteesta, kuten julkisasiamies on pääasiallisesti todennut ratkaisuehdotuksensa 71 kohdassa.

- 50 Tällaisesta toimesta, joka on direktiivin 2001/29 2 artiklassa tarkoitetun ennalta ehkäisevän oikeuden kohteena, ei säädetä direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohdan ja direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohdan säännöksissä, sillä niissä ei säädetä tällaisesta ennalta ehkäisevästä oikeudesta vaan korvausoikeudesta, jonka perustana olevana tapahtumana on, kuten edellä 30 kohdassa on muistutettu, äänitteelle tai sen kopiolle tallennetun teoksen esityksen välittäminen yleisölle, jolloin tällaista kopiota on pidettävä näiden säännösten yhteydessä tällaisesta kopiointitoimesta syntyneenä äänitteen kappaleena.
- 51 Koska audiovisuaalisen teoksen tallenteen sisältävää audiovisuaalista tallennetta ei edellä 34–41 kohdassa esitetyistä syistä voida pitää direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohdassa tai direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna ”äänitteenä”, tällainen tallenne ei voi samoista syistä olla myöskään kyseisen äänitteen kappale eikä se näin ollen voi kuulua kyseisissä säännöksissä tarkoitetun käsitteen ”äänitteen kopio” alaan.
- 52 Näin ollen on katsottava, ettei audiovisuaalisen teoksen tallenteen sisältävää audiovisuaalista tallennetta voida pitää direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohdassa tai direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna ”äänitteenä” tai ”sen kopiona”.
- 53 Tästä seuraa, että tällaisen tallenteen välittäminen yleisölle ei aiheuta näissä säännöksissä tarkoitettua korvausoikeutta.
- 54 On lisättävä, että tällaisella tulkinnalla ei jätetä huomiotta direktiivin 92/100 tai direktiivin 2006/115 tavoitteita, jotka täsmennetään direktiivin 92/100 johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa ja direktiivin 2006/115 johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa ja joilla pyritään varmistamaan tekijöiden ja esittäjien luovan ja taiteellisen työn jatkuvuus säätämällä yhdenmukaistetusta oikeudellisesta suojasta, jolla taataan mahdollisuus saada riittävät tulot ja mahdollisuus saada sijoitukset takaisin, ja siten mahdollistamaan asianmukaisen tasapainon saavuttaminen niiden intressien välillä, jotka toisaalta esittäjillä ja tuottajilla on korvauksen saamiseen tietyn äänitteen yleisradioimisesta ja toisaalta kolmansilla on siihen, että tätä äänitettä voidaan välittää yleisölle kohtuullisin ehdoin (ks. vastaavasti tuomio 6.2.2003, SENA, C-245/00, EU:C:2003:68, 36 kohta).
- 55 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa nämä tavoitteet on nimittäin saavutettava siten, että kun äänitteet tai niiden kopiot sisällytetään asianomaisiin audiovisuaalisiin teoksiin, tehdään asianmukaisia sopimuksia äänitteitä koskevien oikeuksien haltijoiden ja tällaisten teosten tuottajien välillä siten, että näiden sopimusjärjestelyjen avulla toteutetaan korvauksen maksaminen äänitteitä koskevien lähioikeuksien käyttämisestä tällaisen sisällyttämisen yhteydessä.
- 56 Edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että direktiivin 92/100 8 artiklan 2 kohtaa ja direktiivin 2006/115 8 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että käyttäjän ei tarvitse maksaa näissä säännöksissä tarkoitettua kohtuullista kertakorvausta, kun se välittää yleisölle audiovisuaalisen tallenteen, joka sisältää sellaisen audiovisuaalisen teoksen tallenteen, johon äänite tai sen kopio on sisällytetty.

Oikeudenkäyntikulut

- 57 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19.11.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/100/ETY 8 artiklan 2 kohtaa ja vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/115/EY 8 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että käyttäjän ei tarvitse maksaa näissä säännöksissä tarkoitettua kohtuullista kertakorvausta, kun se välittää yleisölle audiovisuaalisen tallenteen, joka sisältää sellaisen audiovisuaalisen teoksen tallenteen, johon äänite tai sen kopio on sisällytetty.

Allekirjoitukset